

Oslo, 19. oktober 2023

Muntlig innspill til Stortingets familie- og kulturkomité

Takk til komiteen for at vi fikk mulighet til å delta på høringen. Jeg heter Ingvild Endestad.

Sex og samfunn er Norges største senter for seksuell og reproduktiv helse og rettigheter. I 2022 var vi i kontakt med 40 000 unge gjennom vår poliklinikk, vår chat-tjeneste og seksualitetsundervisningen vi holder for 9. trinn i Oslo.

Vårt innspill er til *Kapittel 351 Likestilling*.

Her i dag vil vi gjerne dele fra våre erfaringer gjennom våre kliniske tjenester og undervisning på hvordan nedprioritering av kvinnehelse fører til dårligere levekår for kvinner.

Vulva

Det første eksempelet er pasienter som kommer til oss med vulvasmerter.

De har gjerne vært gjennom både internettfora, fastleger og psykologer, som ikke har hatt kunnskap nok til å gi dem den hjelpa de trenger.

Flere har brukt tusenvis av kroner, og noen flere hundre tusener, på private helsetjenester i håp om å bli bedre. Noen har fått beskjed om at "smerten sitter hodet" og at de kan "ta et glass vin og slappe av".

Mange forteller at de har lært at sex for kvinner skal være vondt i begynnelsen og at de derfor piner seg gjennom smerte i troen på at det er sånn det skal være. For mange står livet på hold i påvente av diagnose og behandling. Flere får problemer med å inngå i relasjoner med andre, skole eller arbeid er på vent og de har økonomiske belastninger.

Vulvalidelser er bare ett eksempel på hvordan sykdommer som rammer kvinner i større grad enn menn er nedprioriterte både i forskning, utdanning og i tjenestetilbudet. Konsekvensene er mangel på nødvendig informasjon om egen kropp og et dårligere helsetilbud.

Overgrep

Også voldtekt og overgrep er en likestillingsutfordring med sammensatte årsaker og konsekvenser. Hver femte jente opplever et seksuelt overgrep før fylte 18 år, og flere besøker vår klinikk for å få hjelp med traumer som går utover både selvbilde, kropp og skolegang. En av de store utfordringene er at unge ikke tidlig får kunnskap om egen kropp og seksualitet - og hvordan å gjenkjenne og respektere egne og andres grenser. I seksualitetsundervsinga ser vi at unge mangler helt grunnleggende kompetanse om grenser. De stiller spørsmål som “hvem bestemmer når sexen er over?” eller “hvor mye kan jeg gjøre med noen før det regnes som voldtekt”. Det forebyggende arbeidet i skolen må styrkes, kompetansen må økes i helsetjenesten og en samtykkelov må på plass.

Våre to eksempler viser hvordan helsetjenesten vår ikke fungerer for alle kjønn når den tar utgangspunkt i bare ett kjønn. Og den viser hvordan ulikhet i helse gir ulikhet på flere områder. Et godt og likeverdig helsetilbud er et gode for alle kjønn og for samfunnet vårt.

Kvinnehelseutvalgets rapport fikk navnet «Den store forskjellen», og både myndigheter og sivilt samfunn må bruke kunnskapen utvalget har presentert til å gjøre noe med denne forskjellen. Sex og samfunn håper at den resulterer i en Stortingsmelding.

Takk for oss.